

§ 10**Revidering av Stockholms Stads handlingsplan för att
förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och
biståndshandläggare**

Dnr 3.1.1– 12/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden respektive äldrenämnden godkänner revideringen av handlingsplanen för åren 2016-2018.
2. Socialnämnden respektive äldrenämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna.
3. Socialnämnden respektive äldrenämnden föreslår därutöver att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige en fortsatt handlingsplan till och med år 2021, med utgångspunkt i den reviderade handlingsplanen och det som anförs nedan.
4. Därutöver anförs följande.

Stadens socialsekreterare och biståndshandläggare ska ha goda förutsättningar att arbeta i enlighet med professionellt kunnande, yrkesetik och lagstiftningens intentioner, så att våra verksamheter kan hålla hög kvalitet i sina tjänster till stockholmarna. Efter flera års strukturerat arbete med åtgärder enligt en samordnad strategi i staden ser vi nu tecken på en ljusning. Arbetssituationen börjar vända till det bättre från ett allvarligt läge med hög personalomsättning där kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö blev lidande.

Halvtidsuppföljningen av handlingsplanen visar glädjande nog en försiktig optimism hos medarbetare och chefer. Det är tydligt att ett utvecklingsarbete pågår runt om i staden. Liknande intryck har vi fått från dialogsamtalen med närmare 500 socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer. Fakta talar också sitt tydliga språk. Antalet socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer har ökat, liksom det administrativa stödet. Personalomsättningen och antalet konsulter har minskat, vilket bidrar till en stabilare personalsituation. Satsningen på förbättrad introduktion av nyanställd personal har varit en viktig faktor.

Samtidigt som uttrycken för optimism och framtidstro blir tydligare är vi övertygade om att mer behöver göras för att förbättra arbetssituationen så att den motsvarar de höga mål som staden har. Som framgår av den reviderade handlingsplanen behöver arbetet fortsätta, så att den begynnande positiva utvecklingen stabiliseras och fortsätter. Tid behövs också för att säkra att nya arbetssätt inarbetas i ordinarie verksamhet. Enligt budget för år 2018 ska kommunstyrelsen, socialnämnden och äldrenämnden gemensamt besluta om hur arbetet för att förbättra arbetssituationen ska fortsätta när handlingsplanen löper ut. Vi föreslår därför att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att förlänga handlingsplanen till och med år 2021, dels för att fullfölja arbetet enligt den reviderade handlingsplanen och fördjupa några områden och dels för att implementera arbetet i stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldrenämnden.

En framgångsfaktor i arbetet med handlingsplanen har varit delaktighet från stadens medarbetare och chefer i stadsdelsförvaltningarna. I det fortsatta arbetet är det därför av stor vikt att de inspel och förslag som kom upp under dialogcaféerna tas till vara i de lokala styrgrupperna, och att en bedömning görs av hur de kan användas. För att bibehålla medarbetardelaktigheten behöver respektive arbetsgrupp återkommande få återkoppling på vad som görs.

Biståndshandläggarnas yrkesroll och arbetssituation

I det fortsatta arbetet med handlingsplanen finns även behov av att lyfta frågan om biståndshandläggarnas yrkesroll, status och titulatur inom såväl äldreomsorg som socialpsykiatri och funktionshindersomsorg. Liksom i den övriga socialtjänsten behöver biståndshandläggarnas förutsättningar att ägna sig åt det sociala arbetet förbättras. Med en rimlig ärendemängd i förhållande till uppdraget och ökad tillgång till administrativt stöd skulle biståndshandläggarna till exempel ha mer tid för klientkontakt, förebyggande arbete och samverkan kring den äldre.

Vidare förväntas biståndshandläggarna arbeta med alla äldre oavsett problematik. Äldre med till exempel missbruksproblematik har dock samma rätt till specialiserat stöd som personer som ännu inte fyllt 65 år. Det finns därför ett stort behov av att utveckla samhandläggningen och samverkan mellan olika delar av socialtjänsten.

Idag har biståndshandläggarna även samma utbildning, arbetar i samma lagrum och bedriver ett lika ett kvalificerat arbete som socialsekreterarna i den övriga socialtjänsten. Det finns därför ett behov av att öka likställigheten mellan biståndshandläggare och socialsekreterare i fråga om till exempel arbetsvärdering och titulatur.

Ekonomiskt bistånd

I den halvtidsuppföljning som gjorts av arbetet med handlingsplanen framkommer att socialsekreterare som arbetar inom ekonomiskt bistånd är mindre nöjda med sin arbetssituation än andra grupper. Det finns en föreställning om att arbetet inom ekonomiskt bistånd är mindre kvalificerat än andra myndighetsutövande delar av socialtjänsten. Därtill ser många det som ett genomgångsarbete, vilket bidrar till ökad personalomsättning och en hög andel nyexaminerade och oerfarna socialsekreterare. Ett sätt att motverka detta är att höja statusen och erkänna att det är ett kvalificerat socialt arbete. Det är viktigt även för socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd att kunna bedriva socialt arbete, och förutsättningarna för det behöver förbättras liksom i den övriga socialtjänsten. Vi anser därför att ett särskilt fokus för arbetet med handlingsplanen under kommande år behöver vara området ekonomiskt bistånd, inte minst för att hela tiden stärka arbetet med att stockholmarna ska få det stöd de har rätt till på ett lättillgängligt sätt.

Chefernas situation

Från chefshåll har framförts behovet av att uppmärksamma arbetet med chefernas arbetssituation, utöver ökat administrativt stöd och det mycket uppskattade ledarutvecklingsprogrammet. Inom ramen för den förlängda handlingsplanen vill vi därför ytterligare fokusera på behov hos cheferna. Inom äldreomsorgen finns exempelvis ett uppdrag i budget 2018 att stödja berörda nämnders arbete med hur ledningsorganisationen kan främja det närvarande ledarskapet.

En sammanhållen socialtjänst

Socialtjänsten har under de senaste 20 åren gått mot att bli allt mer specialiserad, med mer eller mindre tydliga gränsdragningar mellan verksamhetsområden och inriktningar på tjänster. I grunden är detta något positivt i den allt mer komplexa och kunskapsintensiva omvärld vi har, då en specialisering ger förutsättningar för ökad spetskompetens. Gränsdragningarna kan dock innebära hinder för enskilda brukare som riskerar att bollas mellan olika enheter, alternativt att de behöver ha ett stort antal

parallella kontakter. Här ser vi ett behov av en utveckling mot en mer sammanhållen socialtjänst som i större utsträckning samlar resurserna för den enskilde individen. Det innebär ökad samhandläggning för personer med komplexa problem, mer samverkan och samarbete internt och externt samt att se över hur det sociala arbetet är organiserat. Här behöver arbetet enligt handlingsplanen gå hand i hand med det uppdrag som finns i 2018 års budget om att socialnämnden i samarbete med äldrenämnden ska se över det sociala arbetets organisering.

Uppföljning och kommunikation

Uppföljningen av det fortsatta arbetet är av strategisk betydelse, inte minst av arbetet i de lokala styrgrupperna som ansvarar för implementeringen i stadsdelsnämnderna. Det är därför bra att det nu finns förslag på konkreta mätbara delmål för de olika utvecklingsområdena i handlingsplanen. Därutöver behöver uppföljningen även redovisas per verksamhetsområde, så att effekten för socialsekreterare och biståndshandläggare blir tydlig. En viktig del i implementerings- och uppföljningsarbetet är kommunikation till och dialog med medarbetare. Genom att ta fram en kommunikationsplan med tydliga aktiviteter för arbetet med handlingsplanen och de resultat som det leder till kan fler medarbetare göras delaktiga i förändringsarbetet och bidra till den positiva känsla som nu börjar skönjas.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Liberalerna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Särskilt uttalande

Ledamöterna Isabel Smedberg-Palmqvist (L) och Inga-Lill Persson (L) lämnar följande särskilda uttalande.

Liberalerna har tidigare påtalat den ansträngda arbetssituationen som råder på många håll inom socialtjänsten i Stockholm, liksom i andra delar av landet. Den ansträngda arbetssituationen, med hög personalomsättning och hög arbetsbelastning, drabbar framför allt de barn och vuxna i Stockholm som är utsatta och behöver hjälp och stöd från samhället. Att se till att medarbetarna i stadens socialtjänst får en rimlig arbetssituation, och har möjlighet att växa i yrket och utveckla sin kompetens, är avgörande om kvalitet och likvärdighet i stadens socialtjänst ska uppnås.

Vi välkomnade därför att social- och äldreförvaltningarna, tillsammans med stadsledningskontoret, tog fram en handlingsplan för arbetssituationen inom socialtjänsten. Det är viktigt att arbetet fortsatt bedrivs med ett högt tempo och att de förändringar som förutskickades i handlingsplanen inte rinner ut i sanden. Det finns flera exempel i handlingsplanen på idéer som antingen inte har genomförts, eller som har genomförts men inte lett till någon permanent förändring.

Ett exempel är det centrala rekryteringsstödet, som inte var efterfrågat av stadsdelarna och därför avslutades. Det visar på att problemet för stadsdelarna inte är att få tag på personal utan att behålla den. Personalomsättningen inom socialtjänsten kommer inte att kunna stabiliseras om inte lönefrågan åtgärdas. Sent omsider har nu majoriteten genomfört en lönesatsning för socialsekreterare och biståndshandläggare. Liberalerna menar att mer måste göras och att socialsekreterarnas löner uthålligt måste ökas.

Vi vill fortsatt påtala vikten av att biståndsbedömare kan få möjlighet att specialisera sig, exempelvis inom en viss funktionsnedsättning. Detta ökar rättssäkerheten och likvärdigheten i medborgarens möte med socialtjänsten, samtidigt som större möjligheter till kompetensutveckling gör arbetsplatsen mer attraktiv. Handlingsplanen måste också beröra frågan om karriärtjänster av typen förste socialsekreterare eller förste biståndsbedömare.

Mötet med den enskilde måste stå i centrum. Pappersarbetet måste minska. Det är bra att handlingsplanen lyfter möjligheter att anställa administratörer för att avlasta personal och chefer. Sist och slutligen måste förändringar som syftar till ökad kvalitet och rättssäkerhet i högre grad genomföras utan att det leder till betungande krav på administration.

Vid dagens sammanträde tar nämnden ställning till ett ärende om modernisering av stadens sociala system, en förändring som är efterlängtat. Hela socialtjänsten är beroende av att det förändringsarbetet bedrivs enligt tidsplan, nytänkande, inom angivna budgetramar och mycket nära slutanvändarna. Det är i högsta grad en fråga som berör arbetssituationen för socialtjänstens anställda.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Andrea Ström m.fl. (M) samt ledamöterna Claes Nyberg © och Sofia Modigh (KD) lämnar följande särskilda uttalande.

När en handlingsplan för att förbättra socialsekreterarnas arbetssituation kom till välkomnade vi den men påpekade att den kom alldeles för sent med tanke på att mycket av arbetet redan fanns förberett sedan mandatperioden innan. Vi har också varit måna om att handlingsplanen implementeras och inte stannar vid ett pappersark.

Under majoritetens mandatperiod har det rapporterades flitigt om socialsekreterarnas ohållbara arbetssituation, inte minst i samband med det höga flyktingmottagandet. En omfattande personalomsättning, hög arbetsbelastning samt svårigheter att rekrytera erfaren personal medförde allvarliga brister i verksamheten. Bland annat att skedde placering av barn i boenden som inte hunnit utredas. Vidare hade ensamkommande placerats i jourhem längre än vad som är brukligt och placering har gjorts i boenden som inte upphandlats eller utretts. Stora brister i uppföljning resulterade i att barn for illa i deras familjehem. Det är en ytterst allvarlig situation, trots att socialsekreterarna larmade om situationen stod majoriteten handfallna.

Även om det nu inte är en lika kritisk situation, är det tydligt att det saknas riktlinjer och att det fortfarande är en tuff arbetsbelastning för att kunna garantera likvärdiga och kvalitetsmässiga insatser. En ny rapport från socialinspektörerna visar exempelvis att socialsekreterarnas bedömning skiljer sig åt mellan stadsdelarna. Unga i Stockholmsstadsdelen Rinkeby-Kista hinner bli djupt indragna i gängkriminalitet innan socialtjänsten ingriper genom att placera dem i hem för vård och boende (HVB) eller jourhem. Däremot ser det annorlunda ut i innerstaden där unga LVU-placeras utanför hemmen innan problemen hunnit bli lika omfattande.

För att komma tillrätta med problematiken, säkerställa kompetensförsörjning och utbildning behövs både lång- och kortsiktiga insatser. Det måste finnas förutsättningar att kunna göra karriär och utvecklas i sin profession för att stärka yrket. På kort sikt måste socialsekreterarnas administrativa börda minska, bland annat genom att förenkla biståndsbedömningar och främja nya tekniska lösningar. Fler socialsekreterare bör också arbeta i yttre tjänst, samtidigt som staden behöver utveckla verktyg för att mäta socialsekreterares arbetsbelastning.

Ett tryggt ledarskap inom socialtjänsten är av största vikt för att alla medarbetare ska kunna få det stöd de behöver, i ett ofta utsatt

arbete. Därför behöver chefsstöd och kollegialt stöd fortsätta att utvecklas framöver.

Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för socialsekreterare oavsett om de är nytexaminerade eller har arbetat länge inom socialtjänsten, det är bara så vi kan få socialsekreterare att stanna på stadens arbetsplatser över tid och därmed trygga kontinuiteten i arbetet.

Ärendet

Socialförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen och stadsledningskontoret tagit fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare i Stockholms stad. Planen antogs i äldre- respektive socialnämnden i februari 2016. I detta ärende lämnas en reviderad version av handlingsplanen. Ändringarna har gjorts utifrån inspel, synpunkter och erfarenheter från medarbetare, chefer och andra berörda som har förts fram under implementeringsarbetets gång, t.ex. vid de dialogcaféer som har hållits i staden under 2017.

De områden som ändringarna framförallt berör är omvärldsbevakning, det centrala stödet som erbjuds stadsdelsförvaltningarna, stadens arbete med mottagandet av socionomstudenter under verksamhetsförlagd utbildning, följeforskning, kommunikation samt uppdrag i budget för 2018. Arbetet med att implementera handlingsplanen pågår under 2016-2018. Socialnämnden respektive äldrenämnden föreslås godkänna den reviderade handlingsplanen och överlämna ärendet till stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 13 februari 2018.

Förslag till beslut

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

1. Socialnämnden respektive äldrenämnden godkänner revideringen av handlingsplanen för åren 2016-2018.
2. Socialnämnden respektive äldrenämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna.
3. Socialnämnden respektive äldrenämnden föreslår därutöver att kommunstyrelsen föreslår

kommunfullmäktige en fortsatt handlingsplan till och med år 2021, med utgångspunkt i den reviderade handlingsplanen och det som anförs nedan.

4. Därutöver anförs följande, redogörs för ovan under rubriken Socialnämndens beslut.

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) och ledamot Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt det förslag som inkommit från ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt (S), Alexandra Mattson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi).

Justerat 2018-04-04

Åsa Lindhagen (MP) och Andréa Ström (M)

Vid protokollet.
Maria Adell